



Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DSA-WPE.050.5.2024.MK
3236095.12714257.10495353
Warszawa, 02-08-2024

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

w nawiązaniu do interpelacji Pana Posła Daniela Milewskiego w sprawie zrównoważonej polityki energetycznej nr K10INT3246 z dnia 10 czerwca 2024 r. poniżej przekazuję odpowiedzi na zadane pytania.

1. Jakie konkretnie działania podejmuje rząd w celu zwiększenia efektywności wykorzystania lokalnych i regionalnych zasobów surowcowych w sektorze energetycznym?

Uprzejmie informuję, że szczególną rolę w zwiększaniu efektywności wykorzystania lokalnych i regionalnych zasobów surowcowych w sektorze energetycznym odgrywają w szczególności:

- rozwój odnawialnych źródeł energii,
- transformacja ciepłownictwa systemowego,
- poprawa efektywności energetycznej,
- termomodernizacja i wymiana indywidualnych źródeł ciepła,
- inicjatywy badawczo-rozwojowe,
- wszelakie programy wsparcia systemowego oraz finansowego.

W odniesieniu do rozwoju OZE, rozwoju ciepłownictwa systemowego oraz inicjatyw badawczo-rozwojowych szczegółowych informacji dostarcza odpowiedź na interpelację Pana Posła Daniela Milewskiego nr K10INT3047 z dnia 10 czerwca 2024 r., jak również odpowiedzi na szczegółowe pytania poniżej.

W obszarze poprawy efektywności energetycznej kluczowym mechanizmem jest system zobowiązujący do poprawy efektywności energetycznej (inaczej zwany białymi certyfikatami). Ponadto istnieją obowiązki dla operatorów i właścicieli centrów przetwarzania danych, promowana jest popularyzacja audytów energetycznych, stosowany jest system etykietowania energetycznego, wdrażane są poszczególne elementy ekoprojektu. Ministerstwo Klimatu i Środowisko zapewnia również platformę informacyjną dotyczącą usług energetycznych mśp, listę dostępnych dostawców usług związanych ze zużyciem energii, czy instrumentów finansowych służących finansowaniu środków poprawy efektywności energetycznej. Zachęcam do odwiedzenia podstrony internetowej MKiŚ, poświęconej *efektywności energetycznej*, którą można znaleźć w zakładce *Co robimy* >

efektywności energetycznej¹. W odniesieniu do przedsiębiorstw szerszych informacji dostarcza również odpowiedź na przywołaną powyżej interpelację nr K10INT3047.

W obszarze termomodernizacji i wymiany indywidualnych źródeł ciepła szczególną rolę odgrywają takie programy wsparcia jak *Czyste Powietrze*, *Moje ciepło* czy szereg innych programów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Niebagatelne znaczenie ma także stopniowa zmiana wymagań efektywnościowych dla nowych budynków, poprzez które nowe budynki cechują się coraz niższym zapotrzebowaniem na energię.

2. Czy istnieją konkretne inicjatywy mające na celu promowanie technologii bezodpadowych w produkcji energii? Jeśli tak, jakie są to inicjatywy i jakie efekty przyniosły?

W elektroenergetyce wśród stosowanych w Polsce do technologii bezodpadowych można zaliczyć w szczególności elektrownie słoneczne, wiatrowe czy wodne. W ciepłownictwie jako technologie bezodpadowe stosowane są m.in. kolektory słoneczne, pompy ciepła wykorzystujące jako dolne źródło ciepła np. ścieki, geotermia oraz odzysk ciepła odpadowego. W transporcie w uproszczeniu jako technologię bezodpadową można wskazać wykorzystanie napędów elektrycznych i wodorowych.

Wykorzystanie wymienionych technologii umożliwiają programy wsparcia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej tj. „Ciepłownictwo powiatowe”, „OZE – źródło ciepła dla ciepłownictwa” czy „Polska Geotermia Plus”, ale także „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd” czy „Energia dla Wsi” oraz „Mój Elektryk” oraz szereg programów nastawionych na wsparcie nisko- i zeroemisyjnego transportu. *Polityka Naukowa Państwa* wskazuje w części *Energia i klimat* stymulowanie rozwoju technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, technologii wodorowych (które w uproszczeniu można określić bezodpadowymi), dzięki czemu możliwe jest wspieranie również działalności badawczo-rozwojowej w tych obszarach.

3. Jak rząd zamierza wspierać rozwój technologii wykorzystujących odpady do produkcji energii w sposób zrównoważony?

Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ) jest koncepcją zmierzającą do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów. Zgodnie z założeniami GOZ wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane, natomiast jeżeli odpady już powstaną to powinny być traktowane jako surowce wtórne i być ponownie wykorzystane.

Idea GOZ uwidacznia się w hierarchii sposobów postępowania z odpadami określonej w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą w pierwszej kolejności należy zapobiegać powstawaniu odpadów. Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec należy odpowiednio zagospodarować, w pierwszej kolejności przez przygotowanie do ponownego użycia lub recykling, a następnie w innych procesach odzysku. Najmniej preferowanym działaniem jest unieszkodliwianie odpadów, w tym ich składowanie.

¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/efektywnosc-energetyczna>

Zrównoważone podejście do gospodarki odpadami nakazuje zatem traktować odpady jako cenne surowce, które mogą być wykorzystywane w dalszych procesach produkcyjnych. To oznacza, że zagospodarowanie jak największej ilości odpadów powinno odbywać się przez recykling. Jeżeli jednak takie wykorzystanie odpadów nie jest możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych to należy je zagospodarować w inny użyteczny sposób np. poprzez odzyskiwanie z nich energii, co pozwala na zastępowanie paliw kopalnych.

Powyższe założenia znalazły swoje odzwierciedlenie w Krajowym planie gospodarki odpadami 2028 (KPGO 2028), który jest podstawowym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarki odpadami. W KPGO 2028 jako kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami zostały wymienione m.in. działania polegające na zmniejszeniu ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, przez zagospodarowanie tych odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w innych procesach odzysku, w tym przez termiczne przekształcanie z odzyskiem energii czy też działania polegające na zagospodarowaniu odpadów ulegających biodegradacji w instalacjach do fermentacji z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu.

Wspieranie rozwoju technologii wykorzystujących odpady do produkcji energii odbywa się m.in. poprzez programy realizowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że w ramach programu NFOŚiGW 2.1. Racjonalna gospodarka odpadami, część 3) *Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne* można uzyskać dofinansowanie na budowę nowych, rozbudowę lub modernizację istniejących instalacji termicznego przekształcania odpadów wytworzonych z odpadów komunalnych z wytwarzaniem energii w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, a w ramach programu 2.8 *Rozwój kogeneracji w oparciu o biogaz komunalny* można uzyskać środki finansowe na budowę nowych, rozbudowę lub modernizację istniejących instalacji fermentacji selektywnie zebranych bioodpadów komunalnych i wykorzystanie uzyskanego biogazu do wytwarzania energii w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.

4. Czy istnieją plany inwestycyjne lub programy badawczo-rozwojowe mające na celu zwiększenie odporności systemu wytwórczego w sektorze energetycznym?

Zwiększanie odporności systemu wytwarzania energii to pojęcie stosunkowo szerokie. Należy wskazać w tym obszarze działania wspierające w szczególności rozproszenie wytwarzania energii elektrycznej, modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, w tym również proces kablowania sieci najbardziej narażonych na ekstremalne zjawiska atmosferyczne, rozwój technologii magazynowania energii, rozwój inteligentnych sieci, jak również wzmacnianie standardów technicznych o aspekty związane z cyberbezpieczeństwem. Jak wskazano w odpowiedzi na pozostałe pytania – w szczególności 2 – rozwój tych rozwiązań ma zapewnione wsparcie legislacyjne i finansowe.

Odsyłam również do odpowiedzi na pytania zadane w ramach interpelacji Pana Posła Milewskiego nr K10INT3054 z 10 czerwca 2024 r., gdzie dostarczono szerokiego zakresu informacji dotyczących działalności badawczo-rozwojowej.

5. Jakie są najważniejsze wyzwania związane z wprowadzaniem nowych technologii w sektorze energetycznym i jak rząd zamierza im sprostać?

Informacje stanowiące odpowiedź na powyższe pytanie zostały szczegółowo przedstawione w ramach odpowiedzi na pytanie 3 interpelacji Pana Posła Milewskiego nr K10INT3047.

6. Czy istnieją plany regulacyjne mające na celu promowanie zrównoważonych praktyk w sektorze energetycznym? Jeśli tak, jakie są to plany i jakie są ich oczekiwane efekty?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska podejmuje działania na rzecz zapewnienia stabilnego otoczenia regulacyjnego, stwarzającego warunki do dynamicznego i zrównoważonego rozwoju odnawialnych źródeł energii. Należy podkreślić, że jest to niezbędne dla utrzymania wysokiej konkurencyjności polskiej gospodarki. Przygotowywane są rozwiązania, które przyczynią się do rozwoju zarówno energetyki obywatelskiej, jak i wielkoskalowych inwestycji w OZE.

W przygotowanym projekcie nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii (UD41), opracowane zostały propozycje zmiany zasad rozliczenia prosumentów funkcjonujących w systemie rozliczeń net-billing. Zmiany te mają na celu zwiększenie opłacalności inwestycji w mikroinstalacje prosumenckie. Zakłada się utrzymanie po dniu 1 lipca 2024 r. możliwości rozliczania się istniejących prosumentów funkcjonujących w systemie net-billing w oparciu o rynkową miesięczną cenę energii elektrycznej (RCEm). Przedmiotowa propozycja adresuje kwestię ceny minimalnej, która w układzie miesięcznym chroni istniejących prosumentów przed niskimi cenami za energię wprowadzaną do sieci. Prosumenci będą jednak mogli, składając stosowne oświadczenie do sprzedawcy energii, zmienić sposób rozliczeń na rozliczenie w oparciu o rynkową godzinową cenę energii elektrycznej (RCE). Dodatkowo zakłada się zwiększenie wartości środków za energię wprowadzaną do sieci, które są zapisywane na tzw. depozycie prosumenckim. Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów to III kwartał 2024 r, po czym zostanie skierowany do dalszych prac parlamentarnych.

W kontekście dynamicznego przyrostu nowych instalacji OZE, w szczególności mikroinstalacji prosumenckich, przyłączanych do sieci elektroenergetycznych kluczową kwestią jest zwiększenie elastyczności systemu elektroenergetycznego i zagospodarowanie nadwyżek energii generowanej w instalacjach OZE do np. elektryfikacji kolejnych gałęzi gospodarki, produkcji zielonego wodoru, czy rozwój magazynowania energii. Zwiększenie zużycia energii elektrycznej generowanej w OZE przyczyni się do obniżenia nie tylko rachunków za energię, ale również kosztów jakie Polskie Sieci Elektroenergetyczne ponoszą z tytułu rekompensat za nierynkowe ograniczenie generacji w instalacjach OZE.

Mając na uwadze znaczenie magazynowania energii dla zapewnienia stabilnej pracy systemu elektroenergetycznego zapewnia się także wsparcie o charakterze dotacyjnym w ramach programów takich jak Mój Prąd, Energia dla Wsi czy Moja Elektrownia Wiatrowa. Należy zaznaczyć, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska wspólnie z Ministerstwem Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwem Finansów podjęło prace nad uwzględnieniem w ramach ulgi termomodernizacyjnej inwestycji w magazyny energii.

Magazyny energii będą pełniły kluczową rolę również przy rozwoju wielkoskalowych instalacji OZE, ponieważ zapewniają dostawy energii elektrycznej wytworzonej

w instalacjach OZE w momencie, gdy jest niska wietrzność i nasłonecznienie. Ponadto, ułatwiają wchłonięcie nadmiaru energii generowanych w źródłach rozproszonych oraz ich integrację z siecią elektroenergetyczną. Z powyższych względów Ministerstwo Klimatu i Środowiska będzie analizowało możliwość podejmowania kolejnych działań, które pozwolą na rozwój również wielkoskalowych magazynów energii.

W kontekście należy wskazać również, że MKiŚ prowadzi prace nad przepisami dotyczącymi aukcji dla instalacji OZE, które będą wyposażone w magazyn energii o pojemności pozwalającej na redukcję mocy wprowadzanej do sieci odpowiednim zakresie.

W kontekście zrównoważonego rozwoju lokalnych źródeł produkcji energii na bazie lokalnego potencjału OZE należy przybliżyć działania MKiŚ w zakresie rozwoju rynku biometanu w Polsce. Trzeba jednak podkreślić, że na tle innych państw Unii Europejskiej krajowy sektor biometanu znajduje się w początkowej fazie rozwoju. Pomimo solidnych podstaw prawnych, dających stabilny fundament do rozwoju tej branży, wymaga on dalszych działań, tak aby proces wytwórczy biometanu był dla wszystkich wytwórców ekonomicznie opłacalny, a od strony technologiczno-logistycznej optymalny.

Obecny system wsparcia wytwórców biometanu skierowany jest do wytwórców biometanu w instalacjach o mocy mniejszej niż 1 MW. Polega on na dołacie różnicy pomiędzy ceną rynkową gazu ziemnego (<https://tge.pl/gaz-rdb>), a ceną referencyjną wynikającą z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie ceny referencyjnej biometanu (Dz. U. z 2023 r. poz. 2477). W celu objęcia wsparciem operacyjnym instalacji wytwórczych o różnych mocach należy wprowadzić system aukcyjny dla biometanu, którym zarządzałby Prezes URE, analogicznie jak w przypadku systemu aukcyjnego dla energii elektrycznej. Adaptacja istniejącego systemu administrowanego przez Prezesa URE oraz ujednoczenie kryteriów oceny uczestników systemu aukcyjnego przyspieszyłoby zrównoważony rozwój polskiego rynku biometanu.

Obecnie procedowany jest również projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (numer w wykazie prac programowych RM UC28) wdrażającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych w transporcie. Zgodnie z wymaganiami dyrektywy biopaliwa, biopłynny i paliwa z biomasy wykorzystywane do produkcji energii muszą być produkowane, przetwarzane i wykorzystywane w sposób zrównoważony i wydajny, aby zoptymalizować ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i nie powodować wylesiania, degradacji siedlisk lub utraty różnorodności biologicznej. Projektowane przepisy wdrażają m.in. szczegółowe kryteria w odniesieniu do biomasy używanej jako paliwo w instalacjach produkujących energię elektryczną, ciepło i chłód (kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych). Tylko w przypadku, gdy taka biomasa spełnia ww. kryteria, wyprodukowana dzięki niej energia może stanowić wkład w realizację krajowego i unijnego celu OZE, a także jest kwalifikowalna do wsparcia finansowego. Przebieg procesu legislacyjnego można śledzić pod linkiem: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12385401/katalog/13059323#13059323>.

Ponadto w MKiŚ prowadzone są prace przygotowawcze do wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającej dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (RED III), której celem jest przyspieszenie dekarbonizacji m.in. przez wyznaczenie ambitnych celów OZE, tj. udziału energii odnawialnej w końcowym

zużyciu energii brutto. Oznacza to konieczność opracowania w niedalekiej przyszłości nowych przepisów w tym zakresie, stymulujących rozwój.

Wśród najważniejszych wymogów dyrektywy RED III należy wyróżnić przepisy dotyczące mapowania potencjału OZE, które mają zapewnić szybszy i bardziej zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej oraz utworzenia obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych. Prace w tym zakresie mają charakter wielokierunkowy i są przedmiotem współpracy z kluczowymi partnerami, takimi jak Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska czy Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych to nowe pojęcie oznaczające określone miejsce lub obszar na lądzie, na morzu lub wodach śródlądowych, które państwo członkowskie wyznacza jako szczególnie odpowiednie do instalacji elektrowni wytwarzających energię odnawialną. Zgodnie z dyrektywą, z obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych powinny zostać wyłączone obszary Natura 2000 i obszary wskazane w ramach krajowych systemów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, główne szlaki migracyjne ptaków i ssaków morskich, a także inne obszary wyodrębnione na podstawie map wrażliwości i dostępnych narzędzi. Docelowo obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych mają obejmować sztuczne i zabudowane powierzchnie oraz tereny przemysłowe takie jak dachy, parkingi, obszary infrastruktury transportowej czy składowiska odpadów. Organy, które będą odpowiedzialne za uwzględnianie obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, mają wykorzystywać wszystkie odpowiednie i proporcjonalne narzędzia i zbiory danych w celu identyfikacji obszarów, na których elektrownie wykorzystujące energię odnawialną nie będą miały znaczącego oddziaływania na środowisko.

Sfinalizowanie tych prac ma zapewnić bardziej zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej przy jednocześnie szybszej realizacji projektów OZE, służąc wzmocnieniu bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów